

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Näyttötutkinnon perusteet

LAITOSHUOLTAJAN AMMATTITUTKINTO 2013

Määräys 12/011/2013

© Opetushallitus ja tekijät

Määräykset ja ohjeet 2013:21

ISBN 978-952-13-5470-0 (nid.)

ISBN 978-952-13-5471-7 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkójulkaisu)

Taitto: Edita Prima Oy

www.oph.fi/julkaisut

Kopijyvä Oy, Espoo 2013

MÄÄRÄYS

23.5.2013

12/011/2013

Voimassaoloaika: **1.8.2013 alkaen toistaiseksi**

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräykset
28.10.2005 nro 35/011/2005

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

-

LAITOSHUOLTAJAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt Laitoshuoltajan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.8.2013 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintasuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden 28.10.2005 nro 35/011/2005 mukaisesti 31.7.2015 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Opetusneuvos

Merja Lahdenkauppi

LIITE

Laitoshuoltajan ammattitutkinto 2013

Sisältö

1	Näyttötutkinnot	7
1.1	Näyttötutkintojen järjestäminen	7
1.2	Näyttötutkinnon suorittaminen	7
1.3	Näyttötutkinnon perusteet.....	7
1.4	Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
1.5	Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa.....	8
1.6	Todistukset	9
1.7	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	10
2	Laitoshuoltajan ammattitutkinnon muodostuminen	11
2.1	Laitoshuoltajan ammattitutkinnossa osoitettava osaaminen	11
2.2	Laitoshuoltajan ammattitutkinnon osat ja tutkinnon muodostuminen.....	11
3	Laitoshuoltajan ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet	13
3.1	Siivouspalvelut	14
	Ammattitaitovaatimukset	14
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	14
	Ammattitaidon osoittamistavat	17
3.2	Perussiivouspalvelut	18
	Ammattitaitovaatimukset	18
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	18
	Ammattitaidon osoittamistavat	21
3.3	Asiakaslähtöinen palvelujen tuottaminen	22
	Ammattitaitovaatimukset	22
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	22
	Ammattitaidon osoittamistavat	23
3.4	Ateriapalvelut	24
	Ammattitaitovaatimukset	24
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	24
	Ammattitaidon osoittamistavat	26
3.5	Avustaminen ja huolenpito	27
	Ammattitaitovaatimukset	27
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	27
	Ammattitaidon osoittamistavat	30

3.6	Erityissiivouspalvelut	30
	Ammattitaitovaatimukset	30
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	30
	Ammattitaidon osoittamistavat	33
3.7	Huonekasvien huoltaminen	34
	Ammattitaitovaatimukset	34
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	34
	Ammattitaidon osoittamistavat	36
3.8	Laitoshuoltopalvelut	36
	Ammattitaitovaatimukset	36
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	36
	Ammattitaidon osoittamistavat	41
3.9	Tekstiilien huoltaminen	42
	Ammattitaitovaatimukset	42
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	42
	Ammattitaidon osoittamistavat	44
3.10	Työalueeseen opastaminen	45
	Ammattitaitovaatimukset	45
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	45
	Ammattitaidon osoittamistavat	46
3.11	Ympäristöhuoltopalvelut	47
	Ammattitaitovaatimukset	47
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	47
	Ammattitaidon osoittamistavat	50
3.12	Yrittäjänä toimiminen	51
	Ammattitaitovaatimukset	51
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	51
	Ammattitaidon osoittamistavat	52
3.13	Muun ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa	52
	Liite Laitoshuoltajan työn kuvaus	53

1 Näyttötutkinnot

1.1 Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

1.2 Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määräytyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

1.3 Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta.

Henkilökohtaistamisessa tulee ottaa huomioon ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (L 952/2011) 11 §:n säännökset opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä 13 §:n nojalla Opetushallituksen määräämät tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset.

Opetushallitus on antanut henkilökohtaistamista koskevan erillisen määräyksen (43/011/2006).

1.5 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suori-

tusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmi-kantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisena määräaikana pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisuopyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

1.6 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkin-

non suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa tulee ottaa huomioon ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11, 13, 13 a ja 16 §:n säännökset.

2 Laitoshuoltajan ammattitutkinnon muodostuminen

2.1 Laitoshuoltajan ammattitutkinnossa osoitettava osaaminen

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon suorittaneella henkilöllä on monipuoliset valmiudet työskennellä itsenäisesti erilaisten asiakaskohteiden ja toimitilojen ylläpitosiivous- ja perussiivoustehtävissä. Hänen työhönsä voi kuulua myös muita palvelutehtäviä tai työkokonaisuuksia, kuten ateriapalveluja, asiakkaan avustamista ja huolenpitoa, erityissiivouspalveluja, huonekasvien huoltamista, laitoshuoltopalveluja, tekstiilien huoltamista tai ympäristöhuoltopalveluja.

Laitoshuoltaja on puhdistuspalvelualan ammattilainen. Hän hallitsee käytännön siivoustyön ja vastaa omalta osaltaan toimitilojen viihtyisyydestä. Hän on asiakaspalvelutaitoinen, oma-aloitteinen, yhteistyökykyinen ja ongelmanratkaisutaitoinen. Tarkempi laitoshuoltajan työn kuvaus on liitteenä.

Laitoshuoltaja työskentelee erityyppisissä asiakaskohteissa ja toimintaympäristöissä, esimerkiksi hotelleissa, liikennevälineiden siivouksessa, oppilaitoksissa, päiväkodeissa, sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksissa, teollisuuskohteissa sekä toimistoissa tai virastoissa.

2.2 Laitoshuoltajan ammattitutkinnon osat ja tutkinnon muodostuminen

Laitoshuoltajan ammattitutkinto muodostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. Koko tutkinnon suorittaminen edellyttää kahden pakollisen ja kahden valinnaisen tutkinnon osan suorittamista hyväksytysti.

Taulukko 1. Laitoshuoltajan ammattitutkinnon osat ja tutkinnon muodostuminen

Pakolliset tutkinnon osat
3.1 Siivouspalvelut
3.2 Perussiivouspalvelut
Valinnaiset tutkinnon osat, joista on valittava kaksi tutkinnon osaa
3.3 Asiakaslähtöinen palvelujen tuottaminen
3.4 Ateriapalvelut
3.5 Avustaminen ja huolenpito
3.6 Erityissiivouspalvelut
3.7 Huonekasvien huoltaminen
3.8 Laitoshuoltopalvelut
3.9 Tekstiilien huoltaminen
3.10 Työalueeseen opastaminen
3.11 Ympäristöhuoltopalvelut
3.12 Yrittäjänä toimiminen
3.13 Muun ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa

3 Laitoshuoltajan ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet

Tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito osoitetaan tutkintotoimikunnan hyväksymän Laitoshuoltajan ammattitutkinnon järjestämisuunnitelman perusteella. Henkilökohtaistetuissa tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa kattavasti tutkinnon perusteiden edellyttämän ammatillisen osaamisen aidossa työtoiminnassa.

Tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa valmiuksia ja kykyä soveltaa osaamistaan vaihtelevissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hän osoittaa kykynsä myös kokemusten arviointiin ja kokemuksista oppimiseen, toimintatapojen uudelleenajatteluun ja uusien toimintatapojen käyttöönottoon.

Arvioijat, jotka on perehdytetty arviointitehtävään, arvioivat tutkinnon suorittajan ammattitaidon tutkintotilaisuuksissa. Tutkinnon suorittajalle on annettavan mahdollisuus suoritusten itsearviointiin. Arvioijat arvioivat ja dokumentoivat tutkinnon suorittajan osoittaman osaamisen tutkinnon ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja kriteerien mukaisesti. Tutkinnon suorittajalle annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Palaute voidaan antaa tutkinnon suorittajalle esimerkiksi arviointiesityksen tekemisen jälkeen.

Tutkinnon suorittajalle voidaan antaa mahdollisuus täydentää tutkintosuoritustiaan suullisesti. Arvioijat kirjaavat keskustelun aikana tehdyt havainnot arviointilomakkeeseen. Näin varmistetaan tutkintosuoritusten kattavuus ja arvioinnin luotettavuus. Tämä mahdollisuus voidaan järjestää tutkinnon osan suorittamisen yhteydessä tai sitten, kun kaikki tutkinnon osien suoritukset on tehty.

Laitoshuoltajan ammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Kolmikantainen arvioijaryhmä tekee tutkinnon osan kirjallisen arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle sen jälkeen, kun tutkintosuoritukset on tehty kattavasti, luotettavasti ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Kolmikantaisen arvioijaryhmän jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja opettajia.

3.1 Siivouspalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ylläpitosiivouksen ja jaksoittaisen siivouksen.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ylläpitosiivouksen ja jaksoittaisen siivouksen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • palvelee asiakasta kohteliaasti ja laatii tarvittaessa työhönsä liittyviä tekstejä suomen, ruotsin tai saamen kielellä • keskustelee asiakkaan kanssa siivouspalveluista ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle • havainnoi oma-aloitteisesti työalueensa lisäpalvelutarvetta ja kertoo siitä esimiehelle tai asiakkaalle • toimii työssään vastuullisesti ja yrittäjämäisesti • palvelee asiakasta joustavasti palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee työt itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaitiolovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee oma-aloitteisesti työkohteensa tilojen kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista puutteista tai vioista • käyttää työssään tarvittavaa tietotekniikkaa.

<p>Työyhteisössä toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa työhön ja palveluihin liittyvistä asioista, esimerkiksi työn suunnittelusta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön, työryhmän tai tiimin jäsenenä • noudattaa vastuullisesti työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
<p>Ylläpitosiivouksen ja jaksittaisen siivouksen suunnittelu ja valmistelu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee itsenäisesti työalueensa ylläpitosiivouksen, jaksittaiset työt ja pintamateriaalien hoitotehtävät asiakkaan tarpeiden ja sovittujen puhtaustasovaatimusten mukaisesti ottaen huomioon palvelukuvauksen ja työohjeet • ottaa suunnittelussa huomioon kohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten työn ajankohta, työjärjestys ja rytmitys, siivousvälineiden ja siivouskoneiden käyttö • huolehtii oma-aloitteisesti siivouksessa ja pintamateriaalien hoitotehtävissä käytettävien siivousaineiden ja muiden siivoustarvikkeiden riittävydestä, tarpeen mukaisesta tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • selvittää työkohteen pintamateriaalit ja valitsee niille soveltuvat siivous- ja hoitomenetelmät • arvioi tiloissa ja pinnoilla olevaa likaa ja valitsee likaantumisen perusteella tarkoituksenmukaiset siivousmenetelmät, -aineet, -välineet, -koneet ja muut tarvikkeet • suunnittelee tarkoituksenmukaisen työjärjestyksen pintojen likaisuuden mukaan • valitsee ja käyttää mahdollisuuksiensa mukaan ympäristöä vähän kuormittavia siivousmenetelmiä ja -aineita • annostelee siivousaineet oikein käyttöohjeiden mukaisesti • valmistelee ja varustaa siivousvaunun, -välineet ja -koneet käyttökuntoon • valitsee ja käyttää ohjeiden mukaisia suojaimia ja tarkistaa niiden käyttökunnon • käyttää kohteen ylläpitosiivoustehtävien edellyttämää työasua tai suojavaatetusta ja työjalkineita • hyödyntää työssään luotettavia alan tietolähteitä ja arvioi kriittisesti hankkimaansa tietoa • perustelee valintojaan ammattimaisesti.

<p>Työalueen ylläpitosiivous ja jaksoittainen siivous</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee työalueensa ylläpitosiivouksen, jaksoittaisen siivouksen ja pintamateriaalien hoitotehtävät itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti • tekee työt työohjeen tai palvelukuvauksen mukaisesti ja soveltaa niitä muuttuvien tilanteiden mukaisesti • ajoittaa ylläpitosiivouksen, jaksoittaiset työt ja pintamateriaalien hoitotehtävät joustavasti ottaen huomioon asiakkaan toiminnan • käyttää työssään sovittuja puhdistus- ja hoitomenetelmiä, siivousaineita ja -välineitä tehokkaasti ja taloudellisesti • noudattaa puhdistus- ja hoitoaineiden annostelu- ja käyttöohjeita huolellisesti • käyttää työssään monipuolisesti, sujuvasti ja turvallisesti pölynimuria, yhdistelmäkonetta ja nopeakierroksista lattianhoitokonetta • noudattaa siivouskoneiden käyttöohjeita huolellisesti • työskentelee suunnitelmallisesti ja joutuisasti • työskentelee ympäristöä säästävien toimintaperiaatteiden mukaisesti • puhdistaa ja huoltaa huolellisesti käyttämänsä siivousvälineet, koneet ja muut tarvikkeet ja järjestää ne paikoilleen • pesee, säilyttää ja käsittelee siivoustekstiilit hygieenisesti • huolehtii oma-aloitteisesti siivous- ja huoltotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • noudattaa asiakaskohteen jätteiden lajitteluohjeita ja sovittuja jätehuollon toimintatapoja • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työtapaohygieenia</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa asiakaskohteen hygieniaoheita ja määräyksiä • noudattaa huolellisesti ohjeiden mukaista käsihygieenia • esivalmistele, käsittelee, pesee ja säilyttää siivoustekstiilejä hygieenisesti • tekee työt kohteen mukaisen aseptisen työjärjestyksen mukaisesti • poistaa eritetahrat tai kertoo eritetahrojen poiston • käyttää ja huoltaa suojaamia työn vaatiman aseptiikan mukaisesti.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee työnsä siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi molempia käsiään, työhön soveltuvia siivousvälineitä ja siivouskoneita

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää taakkojen nostoissa oikeaa tekniikkaa ja tarvittaessa apuvälineitä • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • ylläpitää toiminta- ja työkykyään • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee työnsä turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta • tiedottaa asiakasta tai työntekijää ennakoivasti mahdollisista vaaratilanteista • käyttää tarkoituksenmukaisia, työhön soveltuvia suojaimia, ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien siivousaineiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää siivousaineita käyttöohjeiden mukaisesti • käyttää siivouskoneita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden sähköturvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa siivouskoneiden ja muiden laitteiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla • hallitsee hätäensivun ja työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.
--	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa siivouspalvelutehtävissä aidoissa työympäristöissä. Hän tekee työalueensa ylläpitosiivouksen ja jaksoittaiset työt sekä pintamateriaalien hoitotehtäviä.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.2 Perussiivouspalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen tilojen perussiivouksen ja pinta-
materiaalien suojauksen.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen tilojen perussiivouksen ja pinta- materiaalien suojauksen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelee asiakkaan kanssa perussiivouspalveluista ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle • havainnoi oma-aloitteisesti työalueensa perussiivoustarvetta ja kertoo siitä esimiehelle tai asiakkaalle • toimii työssään vastuullisesti ja tuottaa sovitut perussiivouspalvelut joustavasti palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee perussiivoustyöt itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaihtolovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee oma-aloitteisesti työkohteensa tilojen kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista puutteista tai vioista.

<p>Työyhteisössä toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa perussiivoustehtäviin liittyvistä asioista, esimerkiksi työn suunnittelusta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön, työryhmän tai tiimin jäsenenä • noudattaa vastuullisesti työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
<p>Perussiivouksen ja pinta- materiaalien suojaustehtävien suunnittelu ja valmistelu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee perussiivoustyöt ja pintamateriaalien suojaustehtävät asiakkaan tilauksen, sopimuksen tai palvelukuvauksen mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon kohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten työn ajankohta, työjärjestys ja rytmitys, siivousvälineiden, puhdistus- ja suoja-aineiden sekä siivouskoneiden käyttö • perehtyy asiakaskohteen hygieniaoehjeisiin ja määräyksiin ja noudattaa niitä työssään • huolehtii oma-aloitteisesti perussiivouksessa ja pintojen suojaamisessa käytettävien siivousaineiden ja muiden tarvikkeiden riittävydestä, tarpeen mukaisesta tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • selvittää perussiivottavien tilojen pintamateriaalit ja valitsee niille soveltuvat perussiivous- ja suojausmenetelmät • arvioi tilassa ja pinnoilla olevaa likaa ja valitsee likaantumisen perusteella tarkoituksenmukaiset perussiivousmenetelmät, puhdistus- ja suoja-aineet, siivousvälineet, -koneet ja muut tarvikkeet • suunnittelee tarkoituksenmukaisen työjärjestyksen • valitsee perussiivoustyöhön soveltuvat suojaimet, suojarusteet tai -laitteet ja tarkistaa niiden käyttökunnon huolellisesti • valmistelee ja varustaa perussiivouksessa tarvittavat siivouspyyhkeet, -välineet ja -koneet ja muut tarvikkeet käyttökuntoon kohteen tai tilan vaatimusten mukaisesti • käyttää kohteen perussiivoustehtävien edellyttämää työasua tai suojavaatetusta ja jalkineita • perustelee valintojaan ammattimaisesti.

<p>Tilojen perussiivous ja pintamateriaalien suojaus</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee kuivan ja kostean tilan perussiivouksen sekä pintamateriaalien suojauksen itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti (esimerkiksi puhdistaa katon, seinät, ovet, kalusteet, ikkunat ja lattiat sekä tekee lattian tai muun pinnan suojauksen) • tekee työtehtävät asiakkaan tilauksen, sopimuksen tai palvelukuvauksen mukaisesti • tekee perussiivoustyöt tilojen tai kohteen edellyttämän aseptisen työjärjestyksen mukaisesti • ajoittaa perussiivoustyöt ja pintamateriaalien suojaustehtävät joustavasti ottaen huomioon asiakkaan toiminnan • noudattaa huolellisesti ohjeiden mukaista käsihygieniaa • käyttää perussiivouksessa ja pintojen suojauksessa sovitulta, pintamateriaaleille soveltuvia puhdistus- ja suojausmenetelmiä, siivousvälineitä sekä puhdistus- ja suoja-aineita tehokkaasti ja taloudellisesti • noudattaa siivousaineiden annostelu- ja käyttöohjeita • käyttää työssään monipuolisesti, sujuvasti ja turvallisesti hidaskierroksista lattianhoitokonetta, veden- ja pölynimuria, yhdistelmäkonetta, nopeakierroksista lattianhoitokonetta ja painehuuhtelukonetta • noudattaa siivouskoneiden käyttöohjeita • työskentelee suunnitelmallisesti, huolellisesti ja joutuisasti • puhdistaa ja huoltaa huolellisesti käyttämänsä siivousvälineet, siivouskoneet ja muut tarvikkeet ja järjestää ne paikoilleen • huolehtii oma-aloitteisesti siivous- ja huoltotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • tekee sovitulla tavalla perussiivouksen dokumentoinnin ja kirjaa kattavasti työvaiheet, käytetyt siivousaineet ja mahdolliset poikkeamat • noudattaa asiakaskohteen jätteiden lajitteluohjeita ja sovitulta jätehuollon toimintatapoja • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee perussiivoustyöt ja suojaustehtävät siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi molempia käsiään työhön soveltuvia siivousvälineitä ja siivouskoneita • käyttää taakkojen nostoissa oikeaa tekniikkaa ja tarvittaessa apuvälineitä

	<ul style="list-style-type: none"> • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee perussiivoustyöt turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta • tiedottaa asiakasta tai työntekijää ennakoivasti mahdollisista vaaratilanteista • käyttää tarkoituksenmukaisia, perussiivoustyöhön soveltuvia suojaimia ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien perussiivousaineiden pakkausmerkkisiin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää perussiivousaineita käyttöohjeiden ja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti • käyttää siivouskoneita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden sähköturvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa siivouskoneiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla • hallitsee hätäensiavun ja työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.
--	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa perussiivouspalvelutehtävissä aidossa työympäristöissä. Hän tekee kohteen kaluste-, lattia- ja muiden pintojen peruspuhdistusta ja pintamateriaalien suojaustehtäviä.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.3 Asiakaslähtöinen palvelujen tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja toteuttaa asiakastapaamisen sekä esitellä ja ehdottaa asiakkaalle yrityksen tai organisaation palveluja.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa asiakastapaamisen sekä esitellä ja ehdottaa asiakkaalle yrityksen tai organisaation palveluja.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • hallitsee henkilökohtaisen myyntityön ja ymmärtää kannattavuuden merkityksen yrityksen tai organisaation toiminnassa • selvittää oma-aloitteisesti ja säännöllisesti tiedustelemalla, kysymällä ja kuuntelemalla asiakkaan palvelutarvetta ja -toiveita • toimii asiakaspalvelutilanteissa ammattimaisesti ja kertoessaan palveluista asiakkaalle käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa • toimii työssään vastuullisesti ja yrittäjämäisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • noudattaa asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • keskustelee työyhteisön jäsenten kanssa asiakkaan kertomista uusista palvelutarpeista, toiveista tai asiakaspalautteesta.
Asiakastapaamisen suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy huolellisesti oman palveluyrityksensä tai -organisaationsa kokonaispalvelutarjontaan ja palvelutuotteisiin • kartoittaa ja ennakoi aktiivisesti asiakaskohteensa tai asiakkaansa palvelusopimuksen ulkopuolisten palvelujen tarvetta asiakkaan näkökulmasta • ennakoi vuodenaikojen mukaisia tai kausivaihteluista johtuvia asiakkaan lisäpalvelutarpeita asiakkaan näkökulmasta • perehtyy palveluyrityksensä tai -organisaationsa yhteistyökumppaneiden tai alueen muiden palveluntuottajien palvelutarjontaan asiakkaan näkökulmasta • perehtyy oman palveluyrityksensä tai -organisaationsa palvelutuotteiden hinnoitteluun

	<ul style="list-style-type: none"> • valmistautuu asiakastapaamiseen ja keskustelemaan asiakkaan kanssa sopimukseen liittyvistä palveluista ja esittelemään asiakkaalle palvelusopimuksen ulkopuolisia palveluvaihtoehtoja.
Asiakkaan tapaaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • esittelee kattavasti asiakaskohteessaan tai organisaatiossaan ja omalla työalueellaan tuotettavat palvelut • kertoo riittävästi myös oman palveluyrityksensä tai -organisaationsa muusta palvelutarjonnasta tai -tuotteista • toteuttaa itsenäisesti tai yhdessä esimiehensä kanssa ennalta sovitun asiakastapaamisen • keskustelee asiakkaan kanssa kohteliaasti, selkeästi ja rohkeasti esimerkiksi sopimukseen liittyvistä palveluista, asiakaspalautteesta, palvelun laadusta tai lisäpalveluista • kuuntelee asiakasta ja perustelee asiakkaalle ehdotuksiaan ja eri vaihtoehtoja ammattimaisesti • esittelee ja ehdottaa asiakkaalle oman palvelusopimuksen ulkopuolisia lisäpalveluja • esittelee ja suosittelee asiakkaalle oma-aloitteisesti myös oman yrityksensä tai organisaationsa muita palveluja ja tuotteita • ohjaa asiakkaan tarvittaessa palveluyrityksensä tai -organisaationsa kotisivuille lisätiedon hankkimista varten • dokumentoi huolellisesti sovitulla tavalla keskustelussa esille tulevat asiat tai asiakkaan palvelutarpeet ja välittää tiedot esimiehelle jatkotoimenpiteitä varten • huolehtii vastuullisesti omalta osaltaan palvelun sujuvuudesta • seuraa ja valvoo tarvittaessa, että asiakkaan tilaama palvelu tehdään sovitusti • kertoo tarvittaessa asianmukaisesti mahdollisista poikkeamista esimiehelle jatkotoimenpiteitä varten • tarkkailee ja seuraa oma-aloitteisesti asiakaskohteen kiinteistön, tilojen, pintamateriaalien, kalusteiden ja laitteiden kuntoa asiakkaan näkökulmasta ja välittää asiakkaalle tiedon mahdollisista puutteista jatkotoimenpiteitä varten • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa aidossa työympäristössä. Hän suunnittelee ja toteuttaa asiakastapaamisen, jonka yhteydessä hän keskustelee asiakkaan kanssa sopimuksen mukaisista palveluista ja niiden tuottamisesta. Hän esittelee ja ehdottaa asiakkaalle palvelusopimuksen ulkopuolisia palveluja.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.4 Ateriapalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ateriapalvelutehtävät.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ateriapalvelutehtävät.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelee asiakkaan kanssa ateriapalveluista ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle • toimii tehtävissään vastuullisesti ja tuottaa sovitut ateriapalvelut asiakkaan tilauksen tai palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee ateriapalvelutehtävät itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaitiolovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee oma-aloitteisesti ruoanvalmistuslaitteiden ja -tilojen kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista puutteista tai vioista.

Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa ateriapalveluihin liittyvistä asioista, esimerkiksi tehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Ateriapalvelutehtävien suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ateriapalvelutehtävät palvelukuvauksen, työohjeen ja asiakkaan tilauksen mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon asiakaskohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten valmistelu-aika, ruokailujen tai kokousten ajankohdat • ottaa suunnittelussa huomioon yleiset ravitsemussuositukset, asiakkaiden erityisruokavaliot ja uskontojen tai kulttuurien ruokasääädökset • huolehtii ennakoivasti ja vastuullisesti ruokien ja elintarvikkeiden riittävydestä, tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • perustelee valintojaan ammattimaisesti • käyttää ateriapalvelutehtäviin soveltuvia, tarkoituksenmukaisia työ- ja suojavaatteita, työjalkineita ja suojaimia.
Ateriapalvelujen tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti ja laadukkaasti asiakkaan kanssa sovitut ateriapalvelutehtävät • vastaanottaa, käsittelee ja säilyttää ruoat ja elintarvikkeet hygieenisesti ja turvallisesti • tarkistaa ja varmistaa, että ruoat tai tarjottavat ovat tilauksen mukaisia, esimerkiksi erityisruokavaliot • varmistaa tai tekee asiakaskohteen mukaiset ruokavaliomerkinnot selkeästi ruokien tarjoilu- tai kuljetusastioihin • varmistaa ruokien tai tarjottavien laadun ja varmistaa oikeat lämpötilat • tekee virheettömästi omavalvontasuunnitelman mukaiset lämpötilamittaukset ja niiden dokumentoinnin • laittaa ruoat tai tarjottavat tarjolle asianmukaisesti ja oikeaan aikaan • huolehtii omalta osaltaan vastuullisesti erityisruokavaliosta • tekee tarvittaessa asiakaskohteen mukaiset ruokien annostelu- tai jakelutehtävät, esimerkiksi annostelee ruoan asiakkaalle tai avustaa asiakasta ruoka-annosten tai tarjottimien kuljettamisessa • varmistaa ruokien riittävyden ja laadun koko ruokailun ajan • tekee jälkityöt sovitusti, joustavasti ja tehokkaasti • tekee asiakaskohteen mukaiset astiahuoltotyöt

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa vastuuntuntoisesti ja huolellisesti elintarvikelainsäädäntöä ja asiakaskohteen omavalvontasuunnitelmaa, hygieniaohteita ja määräyksiä • noudattaa kaikissa työtehtävissään johdonmukaisesti hyvän elintarvikehygienian mukaisia työtapoja • puhdistaa, huoltaa ja säilyttää käyttämänsä välineet, astiat, laitteen ja koneet hygieenisesti • noudattaa asiakaskohteen jätteiden lajitteluohjeita ja soveltuvia jätehuollon toimintatapoja • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee ateriapalvelutehtävänsä siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • käyttää mikrotoukoja ja rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuipujen välillä • käyttää taakkojen nostoissa oikeaa tekniikkaa ja tarvittaessa apuvälineitä • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee ateriapalvelutehtävät turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta • käyttää tarkoituksenmukaisia työvaatteita ja suojaimia ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien puhdistus- ja pesuaineiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • käyttää koneita ja laitteita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden turvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa koneiden ja laitteiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla • hallitsee hätäensiavun ja työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ateriapalvelutehtävissä aidoissa työympäristöissä jakelukeittiössä tai vastaavassa. Hän vastaanottaa ja laittaa ruoat tarjolle, tekee ruokien annostelu- tai jakelutehtäviä ja lisäksi huolehtii astiahuollosta.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.5 Avustaminen ja huolenpito

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakkaan avustamis- ja huolenpitotehtävät.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakkaan avustamis- ja huolenpitotehtävät.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa kohteliaasti ja ystävällisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • kunnioittaa asiakkaita yksilöinä • toimii asiakkaan edun mukaisesti ja luottamuksellisesti • keskustelee asiakkaan kanssa avustamis- ja huolenpitotehtävistä ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä • toimii vastuullisesti ja tuottaa sovitut avustamis- ja huolenpitotehtävät palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee avustamis- ja huolenpitotehtävät sujuvasti asiakkaan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita • noudattaa johdonmukaisesti asiakkaiden yksityisyyden ja salassapitovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee asiakastilojen esteettömyyttä sekä turvallisuutta ja apuvälineiden ja -laitteiden kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista puutteista tai vioista.

Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa huolenpitopalveluihin liittyvistä asioista, esimerkiksi tehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Avustamis- ja huolenpitotehtävien suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee asiakkaan tarpeiden mukaiset avustamis- ja huolenpitotehtävät asiakaslähtöisesti • ottaa suunnittelussa huomioon asiakkaan yksilölliset toiveet ja työnantajan toimintaohjeet • ottaa suunnittelussa huomioon asiakkaan toimintakyvyn asettamat erityisvaatimukset • selvittää asiakkaan avustamistarpeen • suunnittelee asiakkaan tarpeiden mukaiset avustamis- ja huolenpitotehtävät • perustelee toimintaansa ammattimaisesti • varaa etukäteen riittävästi avustamis- ja huolenpitotehtävissä käytettäviä tarvikkeita • valmistelee ja käsittelee huolenpidossa käytettäviä tarvikkeita hygieenisesti • käyttää huolenpitotehtäviin soveltuvia, tarkoituksenmukaisia työ- ja suojavaatteita, työjalkineita ja suojaimia.
Asiakkaan avustaminen päivittäisissä toiminnoissa	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee joustavasti yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa • ottaa asiakasta avustaessaan huomioon hänen toimintakykynsä ja yksilölliset tarpeensa • kohtelee asiakkaita empaattisesti, ystävällisesti ja tasapuolisesti • kohtelee asiakasta yksilöllisesti ja kunnioittaa hänen itsemääräämisoikeuttaan • ohjaa aktiivisesti asiakasta omatoimisuuteen • tekee asiakkaiden tarvitsemia avustamistehtäviä, kuten <ul style="list-style-type: none"> – pukeutumisessa tai riisuuntumisessa avustaminen – peseytymisessä tai henkilökohtaisessa hygieniassa avustaminen – ruokailussa avustaminen – apuvälineiden käytössä avustaminen – liikkumisessa avustaminen – viriketoiminnasta huolehtiminen

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa avustamistehtävissä asiakaskohteen hygieniaohteita ja määräyksiä • edistää omalla toiminnallaan infektioiden ennaltaehkäisyä ja asiakasturvallisuutta • noudattaa huolellisesti ohjeiden mukaista käsihygieniaa • pukee ja riisuu suojaimet hygieenisesti • poistaa eritetahrat tai kertoo eritetahojen poiston • työskentelee suunnitelmallisesti, rauhallisesti ja järjestelmällisesti • tarkistaa vastuullisesti ruokailutilanteessa, että ruoan koostumus on asiakkaalle sopivaa • huolehtii työympäristönsä puhtaudesta ja järjestyksestä • puhdistaa ja huoltaa avustamistehtävissä käytettävät apuvälineet hygieenisesti • noudattaa asiakaskohteen jätteiden käsittelyohjeita ja sovitun jätehuollon toimintatapoja mahdollisen tartunnan estämiseksi • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee avustamis- ja huolenpitotehtävät siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi ergonomisia apuvälineitä ja oikeaa nostotekniikkaa tai työparia • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee avustamis- ja huolenpitotehtävät turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti asiakkaiden ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta • varoittaa vastuullisesti ja ennakoivasti asiakasta tai työntekijää mahdollisista vaaratilanteista • ennakoii uhat ja osaa toimia rahallisesti ja johdonmukaisesti mahdollisissa uhkatilanteissa • käyttää käyttöohjeiden mukaisesti apuvälineitä ja huolehtii niiden turvallisuudesta • osaa antaa EA1-tasoisien ensiavun sekä hallitsee työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa avustamis- ja huolenpitotehtävissä aidoissa työympäristöissä. Hän työskentelee palvelutalossa, hoivalaitoksissa, terveydenhuollon laitoksessa tai vastaavassa ja avustaa asiakasta pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa tai peseytymisessä, ruokailussa, liikkumisessa ja apuvälineiden käytössä.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.6 Erityissiivouspalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä erityissiivouksen.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä erityissiivouksen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelee asiakkaan kanssa kohteen erityissiivouksesta ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle • toimii työssään vastuullisesti ja tuottaa sovitut erityissiivouspalvelut asiakkaan tilauksen tai palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee työt itsenäisesti erityiskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaihteluvuorollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita.
Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa erityissiivoukseen liittyvistä asioista, esimerkiksi työn suunnittelusta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa vastuullisesti työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Erityissiivouksen suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee erityissiivouksen asiakkaan tarpeen ja sovitujen puhtaustasovaatimusten mukaisesti (erityissiivoukkoide voi olla esimerkiksi apteekin lääkevalmistustila, eristys huone (suojaeristys huone, tartuntaeristys huone), ESD-tila tai sähkötila, teollisuuden tuotantotila, puhdistus-/kontrolloitu tila, kylpylä, uimahalli tai homesiivous-, palosiivous- tai muu vastaava erityissiivoukkoide) • suunnittelee työt palvelukuvauksen, työohjeen tai asiakkaan tilauksen mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon erityissiivoukkohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat erityistarpeet, kuten turvallisuusohjeet, suojautumisen, työn ajankohdan, työjärjestyksen ja rytmyksen, siivousvälineiden ja koneiden käytön • huolehtii oma-aloitteisesti erityissiivouksessa käytettävien siivous- ja erikoispuhdistusaineiden ja muiden tarvikkeiden riittävydestä, tarpeen mukaisesta tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • valitsee tiloihin ja pintamateriaaleille soveltuvat siivousmenetelmät, siivous- ja erikoispuhdistusaineet, siivousvälineet, -koneet ja muut tarvikkeet • annostelee siivous- ja erikoispuhdistusaineet oikein käyttöohjeiden mukaisesti • valmistele ja säilyttää siivouspyyhkeet ja -välineet erityiskohteen vaatimusten mukaisesti • valmistele ja varustaa huolellisesti tiloihin soveltuvat, siivouskoneet käyttökuntoon • valitsee erityissiivouksessa edellytetyt, tarkoituksenmukaiset suojaimet ja tarkistaa niiden käyttökunnon

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erityissiivouksen edellyttämää työasua tai suojavaate- tusta sekä työhön soveltuvia jalkineita ja suojautuu työtehtävien edellyttämällä tavalla • perustelee valintojaan ammattimaisesti.
Erityiskohteen siivous	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti kohteen erityissiivouksen • noudattaa erityissiivouskohteen mukaisia hygienia- tai muita ohjeita ja määräyksiä • tekee työt huolellisesti asiakkaan tilauksen, sopimuksen, työohjeen tai palvelukuvauksen mukaisesti • tekee työt erityissiivouskohteessa edellytetyn työjärjestyksen mukaisesti • ajoittaa erityissiivouksen joustavasti ottaen huomioon asiakkaan toiminnan • käyttää erityissiivouksessa tarkoituksenmukaisia siivousmenetelmiä, -aineita, erikoispuhdistusaineita, siivousvälineitä ja muita tarvikkeita tehokkaasti ja taloudellisesti • käsittelee ja säilyttää siivouspyyhkeitä ja -välineitä erityiskohteen vaatimusten mukaisesti • käyttää työssään sujuvasti tarkoituksenmukaisia, erityiskohteen siivoukseen soveltuvia siivouskoneita ja muita laitteita • noudattaa siivouskoneiden ja muiden laitteiden käyttöohjeita huolellisesti • noudattaa siivous- ja erikoispuhdistusaineiden annostelu- ja käyttö- ohjeita huolellisesti • työskentelee suunnitelmallisesti, huolellisesti ja joutuisasti • puhdistaa ja huoltaa huolellisesti käyttämänsä siivousvälineet, koneet ja muut tarvikkeet ja järjestää ne paikoilleen • edistää omalla toiminnallaan kohteessa edellytettyä pintojen puhtautta ja hygieniatasoa • noudattaa huolellisesti ohjeiden mukaista käsihygieniaa • toimii erityissiivouskohteen laadun hallinnan edellyttämällä tavalla ja arvioi laatua sovitusti • dokumentoi asiakaskohteen erityissiivouksen sovitulla tavalla • huolehtii oma-aloitteisesti siivous- ja huoltotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • noudattaa asiakaskohteen jätteiden lajitteluohjeita ja sovituja jätehuollon toimintatapoja • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.

<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee työnsä siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi molempia käsiään, työhön soveltuvia työvälineitä ja siivouskoneita • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • käyttää taakkojen nostoissa oikeaa tekniikkaa ja tarvittaessa apuvälineitä • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • noudattaa johdonmukaisesti erityissiivoukseen tai työtehtävän edellyttämiä erityisohjeita • tekee työnsä turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta • edistää omalla toiminnallaan asiakasturvallisuutta • varoittaa asiakasta tai työntekijää ennakoivasti mahdollisista vaaratilanteista • käyttää tarkoituksenmukaisia, erityissiivoukseen soveltuvia suojaimia ja puhdistaa sekä huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien siivous- ja erikoispuhdistusaineiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää siivous- ja erikoispuhdistusaineita käyttöohjeiden mukaisesti • käyttää siivouskoneita ja muita laitteita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden sähköturvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa siivouskoneiden ja muiden laitteiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla • hallitsee hätäensiavun ja työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.
--	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa erityissiivoustehtävissä aidoissa työympäristöissä. Erityissiivoukkohteena voi olla esimerkiksi apteekin lääkevalmistustila, ESD-tila tai sähkötila, eristyshuone (suojaeristyshuone, tartuntaeristys-huone), teollisuuden tuotantotila, puhdistus-/kontrolloitu tila, kylpylä, uimahalli tai homesiivous-, palosiivous-, muu vastaava erityissiivoukkohte.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.7 Huonekasvien huoltaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen huonekasvien huoltotehtävät.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen huonekasvien huoltotehtävät.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelelee asiakkaan kanssa huonekasvien huoltotehtävistä ammattimaisesti ja käyttää ammattitermejä • toimii vastuullisesti ja tuottaa sovitut huonekasvien huoltotehtävät joustavasti palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee huonekasvien huoltotehtävät itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita.
Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa

	<ul style="list-style-type: none"> • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa huonekasvien huoltotehtäviin liittyvistä asioista, esimerkiksi tehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta ja työjärjestelyistä • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Huonekasvien huoltotehtävien suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee itsenäisesti asiakkaan tarpeiden mukaiset huonekasvien huoltotehtävät työohjeiden tai palvelukuvauksen mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon asiakaskohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten tehtävien ajankohta, työjärjestys ja rytmitys • perehtyy huolellisesti asiakaskohteen huonekasveihin ja niiden kasvukausien mukaisiin huoltotarpeisiin • huolehtii omalta osaltaan huonekasvien huoltotehtävissä käytettävien tarvikkeiden riittävydestä, tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • käyttää tarkoituksenmukaisia työ- ja suojavaatteita • valmistelee ja varustaa huonekasvien huollossa tarvittavat välineet ja tarvikkeet käyttökuntoon • perustelee valintojaan ammattimaisesti.
Huonekasvien huoltotehtävien tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee kattavasti asiakkaan tarpeiden mukaisia huonekasvien huoltotehtäviä, esimerkiksi kasvien kunnon tarkkailua, kastelua, lannoitusta, kasvien tukemista, tuholaisien ja vaurioiden tunnistamista ja torjumista tai muita tehtäviä • huoltaa leikkokukkia tai leikkokukka-asetelmia • työskentelee suunnitelmallisesti, joutuisasti ja järjestelmällisesti • huolehtii oma-aloitteisesti työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä • noudattaa huolellisesti asiakaskohteen jätteiden käsittelyohjeita ja sovittuja jätehuollon toimintatapoja • lajittelee ja kierrättää sovitulla tavalla huonekasvien huollossa syntyvät jätteet • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
Työergonomia ja turvallinen työskentely	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee huonekasvien huoltotehtävät siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi huonekasvien huoltoon soveltuvia välineitä ja apuvälineitä ja oikeaa nostotekniikkaa

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työntekijän työsuojeluvuorotteita sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • perehtyy käytössään olevien torjunta-aineiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää lannoitteita ja torjunta-aineita käyttöohjeiden mukaisesti.
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa huonekasvien huoltotehtävissä ai-doissa työympäristöissä. Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiai-neistoaan.

3.8 Laitoshuoltopalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen laitoshuoltopalvelut.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen laitoshuoltopalvelut.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiak-kaiden kanssa • toimii yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti moniammatillisessa työyhteisössä • keskustelee asiakkaan kanssa laitoshuoltopalveluista ammattimai-sesti ja käyttää alan ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle

	<ul style="list-style-type: none"> • tuottaa sovitut laitoshuoltopalvelut joustavasti palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee työt itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaitiolovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee oma-aloitteisesti käyttämiensä tilojen, laitteiden ja koneiden käyttökuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista huoltotarpeista.
Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa laitoshuoltopalveluihin liittyvistä asioista, esimerkiksi tiedotuksesta, työn suunnittelusta ja kehittämisestä, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön, työryhmän tai tiimin jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Laitoshuoltopalvelujen suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee itsenäisesti työalueensa tai työvuoronsa laitoshuoltopalvelutehtävät asiakkaan tarpeiden ja palvelusopimuksen sisällön tai työohjeiden mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon asiakaskohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten työn ajankohta, työjärjestys ja rytmitys • huolehtii omalta osaltaan asiakkaan palveluissa käytettävien tarvikkeiden riittävydestä, tilaamisesta, ilmoittamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • huolehtii oma-aloitteisesti laitoshuoltopalveluissa käytettävien puhdistus-, erikoispuhdistus-, pesu- ja muiden aineiden ja tarvikkeiden riittävydestä, tarpeen mukaisesta tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • ottaa suunnittelussa huomioon tehtävien mukaiset hygienia- ja puhtaustasovaatimukset • valmistelee ja varustaa tehtävissä tarvittavat tarvikkeet, välineet, laitteet ja koneet käyttökuntoon • ottaa huomioon työssään tavanomaiset varotoimenpiteet

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työtehtävien edellyttämää työasua, suojaamia tai suojavaatetusta sekä työjalkineita ja suojautuu työtehtävien edellyttämällä tavalla • perustelee valintojaan ammattimaisesti.
Ruokahuoltotehtävien tekeminen	<p>Tutkinon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee työvuoroonsa kuuluvat ruokahuoltotehtävät itsenäisesti, suunnitelmallisesti, joustavasti ja ammattitaitoisesti • tekee oikea-aikaisesti tarpeelliset esivalmistelutehtävät ja valmistautuu aterioiden jakelutehtäviin • selvittää huolellisesti asiakkaiden erityisruokavaliot sekä sairauksista ja hoidosta johtuvat rajoitukset, ruokavaliomuutokset hoitojakson aikana (esimerkiksi ravinnotta, nestemäinen, sosemainen, rikastettu) • vastaanottaa ruokavaunun ja varustaa sen sovitulla tavalla aterioiden tarjoilua varten • vastaanottaa, käsittelee ja säilyttää ravintokeskuksesta saapuvat tuotteet hygieenisesti ja turvallisesti • noudattaa kaikissa työtehtävissään elintarvikelainsäädännön ja hyvän elintarvikehygienian mukaisia työtapoja • noudattaa kohteen omavalvontasuunnitelmaa • tekee omavalvontasuunnitelman mukaiset lämpötilamittaukset ja niiden dokumentoinnin virheettömästi • käsittelee ja säilyttää tilapäisesti poissaolevan asiakkaan aterian hygieenisesti ja oikein • laittaa ateriat tarjolle asianmukaisesti ja oikeaan aikaan • tekee asiakaskohteen mukaiset ruokien annostelu- tai jakelutehtävät hygieenisesti ja asiakaslähtöisesti • seuraa ja huolehtii vastuullisesti aterioiden säilytys- ja tarjoilulämpötiloista koko jakelun tai tarjoilun ajan • huolehtii omalta osaltaan vastuullisesti asiakkaan ruokailun tarkkailusta ja kertoo hoitohenkilökunnalle asiakkaan ruokailuun liittyvästä avuntarpeesta • tilaa ateria- tai tuotetilaukset ravintokeskuksesta asiakaskohteen käytännön mukaisesti • kerää ruokailun jälkeen tarjottimet tai ruokailuastiat joutuisasti • tekee jälkityöt sovitusti, joustavasti ja tehokkaasti • puhdistaa huolellisesti käyttämänsä välineet, laitteet ja koneet • huolehtii oma-aloitteisesti osastokeittiön puhtaudesta ja järjestyksestä • perustelee työskentelyään ammattimaisesti • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.

<p>Huoltohuonetehävien tekeminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajoittaa ja tekee huoltohuonetehävät joustavasti ottaen huomioon asiakkaan toiminnan • tunnistaa yksikössä käytettävät tavallisimmat hoitovälineet, perusvälineistön, apuvälineet sekä koneet ja laitteet • selvittää niiden puhtausluokituksen ja valitsee sen perusteella oikean pesuohjelman tai puhdistusmenetelmän • tekee itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti potilaiden hoidossa käytettävien hoitovälineiden, perusvälineistön huoltotehävät sekä koneiden ja laitteiden pintapuhdistustehävät • kuljettaa ja käsittelee välineitä huolellisesti ja turvallisesti • puhdistaa, pesee, desinfioi ja kuivattaa hoitovälineet asianmukaisesti • tarkkailee huuhtelu- ja desinfiointikoneen toimivuutta käytön aikana • tarkastaa pesutuloksen pesun ja desinfektion jälkeen • tarkastaa välineiden käyttökunnon pesun ja desinfektion jälkeen • säilyttää puhdistetut välineet asianmukaisesti • tarvittaessa lähettää ja ottaa vastaan välinehuoltokeskukseen lähtevät välineet • puhdistaa yksikössä käytettävät apuvälineet ja/tai laitteiden ja koneiden pinnat • puhdistaa, desinfioi ja kuivattaa siivousvälineet • noudattaa huuhtelu- ja desinfiointikoneen käyttöohjeita huolellisesti • huolehtii oma-aloitteisesti huoltohuonetilojen siisteydestä ja järjestyksestä sekä koneiden ja laitteiden puhtaudesta ja käyttökunnosta ja tekee mahdollisen vikailmoituksen • perustelee työskentelyään ammattimaisesti • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Vuodehuoltotehävien tekeminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajoittaa ja tekee vuodehuoltotehävät joustavasti ottaen huomioon asiakkaan toiminnan • tekee erityyppiset vuodehuoltotehävät (ylläpitosiivous ja lähtevän potilaan vuodepaikan puhdistus) suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti • käsittelee ja pakkaa likaiset vuodevaatteet asianmukaisesti ja lähettää ne pestäväksi • puhdistaa huolellisesti potilaspaikan ympäristöineen sekä siihen liittyvät laitteet • puhdistaa huolellisesti ohjeiden mukaan erilaiset vuoteet ottaen huomioon niiden vakiovarusteet ja irrotettavat varusteet

	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistaa erikoispatjat ohjeiden mukaisesti • käsittelee puhtaita vuodevaatteita hygieenisesti • laittaa pelastuslakanan oikein paikoilleen • petaa puhdistetun vuoteen ja suojaa sen ohjeiden mukaisesti • käyttää puhdistuksessa tarkoituksenmukaisia puhdistusaineita ja menetelmiä tehokkaasti ja taloudellisesti • noudattaa annostelu- ja käyttöohjeita huolellisesti • työskentelee hygieenisesti, huolellisesti ja joutuisasti • huolehtii oma-aloitteisesti huoltotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
Laitoshygienia	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa lainsäädäntöä ja työpaikan hygieniohjeita ja -määräyksiä • edistää omalla toiminnallaan infektioiden ennaltaehkäisyä ja asiakasturvallisuutta • poistaa eritetahrat tai kertoo eritetahrojen poiston • noudattaa huolellisesti ohjeiden mukaista käsihygieniaa • pukee ja riisuu suojaimet hygieenisesti • tekee työt aseptisen työjärjestyksen mukaisesti • esivalmistelee, käsittelee, puhdistaa ja säilyttää siivoustekstiilit ja muut materiaalit hygieenisesti • puhdistaa, huoltaa ja säilyttää työssä käyttämänsä tarvikkeet, välineet, koneet ja laitteet hygieenisesti • huolehtii työssään vastuuntuntoisesti materiaalien, siivousvälineiden, -koneiden sekä pintojen puhtaudesta.
Työergonomia ja turvallinen työskentely	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee työnsä siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi molempia käsiään, työhön soveltuvia työvälineitä, apuvälineitä, vuoteiden säätömahdollisuutta tai työparia • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • noudattaa työntekijän työsuojeluvoitteita sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee tehtävänsä turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti asiakkaiden ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta • edistää omalla toiminnallaan asiakasturvallisuutta • varoittaa vastuullisesti ja ennakoivasti asiakasta tai työntekijää mahdollisista vaaratilanteista

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tarkoituksenmukaisia suojaimia ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien siivous- ja muiden aineiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää siivous- ja muita aineita käyttöohjeiden mukaisesti • käyttää koneita ja laitteita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden sähköturvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa koneiden ja laitteiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla • hallitsee EA1-tasoisien ensiavun sekä työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.
Jätteiden käsittely ja lajittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa asiakaskohteen jätteiden käsittelyohjeita ja sovittuja jätehuollon toimintatapoja • huolehtii vastuuntuntoisesti asiakasturvallisuudesta ja omasta työturvallisuudestaan mahdollisen tartunnan estämiseksi • käyttää tarvittaessa suojaimia jätteiden käsittelyssä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa laitoshuoltotehtävissä aidoissa työympäristöissä. Hän tekee ruokahuolto-, huoltohuone- ja vuodehuoltotehtävät hoivailaitoksessa, terveydenhuollon laitoksessa tai sairaalassa.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamillaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.9 Tekstiilien huoltaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen tekstiilien huoltotehtävät.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen tekstiilien huoltotehtävät.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökkyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelee asiakkaan kanssa tekstiilien huoltotehtävistä ammattimaisesti ja käyttää alan ammattitermejä • toimii vastuullisesti ja tuottaa sovitut tekstiilien huoltotehtävät joustavasti asiakkaan palvelutilauksen, -sopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee työt itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaitiolovelvollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • tarkkailee aktiivisesti tekstiilien huoltotilojen, koneiden ja laitteiden kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelle mahdollisista puutteista tai vioista.
Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa tekstiilien huoltotehtäviin liittyvistä asioista, esimerkiksi työn suunnittelusta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.

<p>Tekstiilien huoltotehtävien suunnittelu ja valmistelu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee asiakaskohteen tekstiilien huoltotehtävät asiakkaan palvelutilaukseen tai -sopimuksen mukaisesti • ottaa suunnittelussa huomioon asiakaskohteen olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten työn ajankohdan, työjärjestyksen ja rytmityksen, koneiden ja kuivaustilojen kapasiteetin • huolehtii omalta osaltaan tekstiilien huollossa käytettävien tekstiilien pesu- ym. aineiden ja muiden tarvikkeiden riittävydestä, tarpeen mukaisesta tilaamisesta, vastaanottamisesta ja säilytyksestä • varmistaa hoito-ohjeista pestävien ja huollettavien tekstiilien materiaalit ja suunnittelee niille soveltuvat tahrannoistoa- ja pesu-, kuivaus ja jälkikäsittelymenetelmät • valitsee työhön soveltuvat suojaimet, tarkistaa niiden käyttökunnon ja suojautuu työtehtävien edellyttämällä tavalla • käyttää tekstiilienhuoltotehtävien edellyttämää työasua tai suoja-vaatetusta ja työjalkineita • varaa tarvittaessa tekstiilien huollossa tarvittavat tilat ja koneet varausjärjestelmän mukaisesti • valmistelee koneet, laitteet ja pyykin kuivaustilat käyttökuntoon • perustelee valintojaan ammattimaisesti.
<p>Tekstiilien huoltaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pesee ja jälkikäsittelee asiakkaan tai asiakaskohteen pyykin/ tekstiilit itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti • ajoittaa tekstiilien huoltotehtävät joustavasti asiakkaan toiminnan mukaisesti • ottaa vastaan pestävän pyykin tai tekstiilit, tarkistaa merkinnät tai merkitsee ne, lajittelee ja esikäsittelee tekstiilit huolellisesti niiden materiaalin, hoito- tai muiden ohjeiden mukaisesti • käsittelee mahdollisen tartuntavaarallisen pyykin tai tekstiilit turvallisesti ohjeiden ja määräysten mukaisesti • noudattaa työssään ohjeiden mukaista käsihygieniää • arvioi tahrannoistotarpeen ja poistaa tarvittaessa yksittäisiä tahroja • pesee ja kuivattaa pyykin tai tekstiilit hoito-ohjeiden mukaisesti • jälkikäsittelee pyykin tai tekstiilit hoito-ohjeiden mukaisesti tai asiakkaan kanssa sovitulla tavalla • taittelee ja pakkaa tai varastoi puhtaat tekstiilit asianmukaisesti ja asiakkaan kanssa sovitulla tavalla • käyttää työssään monipuolisesti ja sujuvasti tekstiilien huollossa käytettäviä koneita ja laitteita • noudattaa koneiden ja laitteiden käyttöohjeita huolellisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa huolellisesti pesu-, viimeistely- ja tahrannoistainneiden annostelu- ja käyttöohjeita • lajittelee, esikäsittelee ja pakkaa asianmukaisesti tarvittaessa pesulaan lähetettävän pyykin • vastaanottaa ja varastoi asianmukaisesti tarvittaessa pesulasta saapuvan pyykin • työskentelee suunnitelmallisesti, huolellisesti ja joutuisasti • puhdistaa ja huoltaa huolellisesti käyttämänsä välineet, koneet ja muut tarvikkeet • huolehtii oma-aloitteisesti tekstiilien huolto- ja varastotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee tekstiilien huoltotehtävät siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä työhön soveltuvia koneita ja laitteita ja oikeaa nostotekniikkaa • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • tekee rentoutus- ja vastaliikkeitä kuormitushuippujen välillä • noudattaa työntekijän työsuojeluvälitteitä sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee tekstiilien huoltotehtävät turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti asiakkaiden ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta • käyttää tarkoituksenmukaisia, työhön soveltuvia suojaimia ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • perehtyy käytössään olevien tekstiilien pesu-, viimeistely- ja tahrannoistainneiden pakkausmerkintöihin, käyttö- ja turvallisuusohjeisiin ja noudattaa niitä huolellisesti • annostelee ja käyttää tekstiilien pesu-, viimeistely- ja tahrannoistainneita käyttöohjeiden mukaisesti • käyttää tekstiilien huollossa käytettäviä koneita ja laitteita käyttöohjeiden mukaisesti ja huolehtii niiden sähköturvallisuudesta • ilmoittaa ja varoittaa koneiden ja laitteiden vioista työpaikalla sovitulla tavalla.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tekstiilien huoltotehtävissä aidoissa työympäristöissä. Hän pesee ja jälkikäsittelee asiakaskohteen tai asiakkaan pyykin tai tekstiilit.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiai-neistoaan.

3.10 Työalueeseen opastaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja toteuttaa työntekijän tai työssäoppijan opastamisen omaan työalueeseen ja työtehtäviin.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa työntekijän tai työssäoppijan opastamisen omaan työalueeseen ja työtehtäviin.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattimaisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelee työstään ammattimaisesti ja käyttää alan ammatti-termejä • keskustelee asiakkaan kanssa työalueeseen opastamiseen tai työssäoppimisen ohjaamiseen liittyvistä asioista • esittelee oma-aloitteisesti työntekijän tai työssäoppijan asiakkaalle • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita.
Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa työalueen opastamiseen liittyvistä asioista

	<ul style="list-style-type: none"> • esittelee oma-aloitteisesti työntekijän tai työssäoppijan työyhteisön jäsenille • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Opastamistilanteen suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valmistautuu huolellisesti vastaanottamaan työntekijän tai työssäoppijan • ottaa suunnittelussa huomioon asiakkaan toiminnan ja asiakaskohteen olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten opastamisen ajankohdan, työjärjestykset ja toimintaohjeet • suunnittelee itsenäisesti työalueeseen ja työtehtäviin opastamisen • valmistautuu ennakolta huolellisesti opastamistilanteeseen.
Työalueeseen ja työtehtäviin opastaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työalueeseen opastamisen suunnitelmallisesti • ottaa opastamistilanteessa huomioon opastettavan tai työssäoppijan osaamisen ja taidon • ottaa huomioon asiakkaan toiminnan • luo opastamistilanteeseen myönteisen ilmapiirin • opastaa työntekijää tai työssäoppijaa toimimaan työohjeen, palvelukuvauksen mukaisesti • opastaa työntekijää tai työssäoppijaa asiakkaan toimintaan ja tapoihin • selvittää selkeästi työntekijälle tai työssäoppijalle työtehtävissä tarvittavan osaamisen • selvittää selkeästi ja kattavasti työntekijälle tai oppijalle työalueen tehtäväkokonaisuuden • opastaa työntekijää tai työssäoppijaa ystävällisesti ja ymmärrettävästi työalueelle ja työtehtäviin • opastaa vastuullisesti työntekijää tai työssäoppijaa työskentelemään turvallisesti ja ergonomisesti • antaa opastettavalle tai työssäoppijalle rakentavaa palautetta • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa työalueen opastustehtävissä aidoissa työympäristöissä. Hän opastaa työntekijää tai työssäoppijaa omaan työalueeseensa ja omiin työtehtäviinsä.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamallaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.11 Ympäristönhuoltopalvelut

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ympäristönhuoltopalvelutehtävät.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä asiakaskohteen ympäristönhuoltopalvelutehtävät.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaspalvelutilanteissa aloitteellisesti, vuorovaikutteisesti ja yhteistyökykyisesti • palvelee asiakasta joustavasti ja ammattitaitoisesti • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien asiakkaiden kanssa • keskustelelee asiakkaan kanssa ympäristönhuoltopalvelutehtävistä ammattimaisesti ja käyttää ammattitermejä selventäen niitä tarvittaessa asiakkaalle • toimii vastuullisesti ja tuottaa sovitut ympäristön-huoltopalvelutehtävät palvelusopimuksen ja sovitun laadun mukaisesti • tekee tehtävät itsenäisesti asiakaskohteen toiminnan edellyttämässä tärkeysjärjestyksessä • noudattaa työssään vastuullisesti asiakasturvallisuuden periaatteita ja vaihtoluovollisuutta • noudattaa johdonmukaisesti asiakaspalvelua koskevia ohjeita ja toimintaperiaatteita • etsii työkohteessaan ympäristöä säästäviä ratkaisuja ja kertoo niistä asiakkaalle tai esimiehelleen jatkotoimenpiteitä varten • tarkkailee oma-aloitteisesti työkohteensa lajittelupisteiden ja jätehuoltotilojen sekä lajitteluastioiden kuntoa ja ilmoittaa asiakkaalle tai esimiehelleen mahdollisista puutteista tai vioista.

Työyhteisössä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavasti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • toimii luontevasti eri kulttuureja ja kielitaustoja edustavien työyhteisön jäsenten kanssa • keskustelee ja sopii työyhteisön jäsenten kanssa ympäristönhuoltopalvelutehtäviin liittyvistä asioista, esimerkiksi tehtävien suunnittelusta, työjärjestelyistä ja muutostilanteista • edistää omalla toiminnallaan yhteistyötä ja työskentelee joustavasti työyhteisön tai työryhmän jäsenenä • noudattaa työyhteisön sääntöjä ja toimintatapoja.
Ympäristönhuoltopalvelujen suunnittelu ja valmistelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee itsenäisesti asiakaskohteensa tai työalueensa ympäristönhuoltopalvelutehtävät asiakkaan tarpeiden, palvelusopimuksen ja työohjeiden mukaisesti • perehtyy huolellisesti kestävän kehityksen periaatteisiin ja elinkaariajatteluun ja noudattaa vastuullisesti niiden mukaisia työ- ja toimintatapoja työssään • perehtyy ympäristö- ja kierrätysmerkkeihin ja vertailee niillä merkittyjen siivousaineiden ja muiden tuotteiden soveltuvuutta omaan käyttöön • perehtyy huolellisesti oman organisaationsa ja/tai asiakkaan ympäristöjärjestelmiin ja noudattaa niitä työssään vastuullisesti • perehtyy huolellisesti jätelainsäädäntöön, alueellisiin jätehuoltomääryksiin ja asiakaskohteen jätehuoltosuunnitelmaan sekä jätehuolto- ja kierrätysohjeisiin ja noudattaa ja soveltaa niitä työssään vastuullisesti • ottaa ympäristönhuoltopalvelutehtävien suunnittelussa huomioon asiakaskohteen toiminnan ja olosuhteiden asettamat vaatimukset, kuten tehtävien ajankohdan, työjärjestyksen ja rytmityksen • suunnittelee kohteensa tai työalueensa ympäristönhuoltopalvelutehtävät ympäristöä säästävien periaatteiden ja suositusten sekä jätelainsäädännön, -määräysten ja -ohjeiden mukaisesti • huolehtii omalta osaltaan ympäristönhuoltopalvelutehtävissä käytettävien tarvikkeiden riittävydestä ja tilaamisesta • käyttää tehtäviin soveltuvia, tarkoituksenmukaisia työ- ja suojavaatteita, suojaimia ja työjalkineita • perustelee valintojaan ammattimaisesti.

<p>Ympäristönhuoltopalvelujen toteuttaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee asiakaskohteen tai työalueensa ympäristönhuoltopalvelutehtävät itsenäisesti, suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti • vertailee aktiivisesti vaihtoehtoja kohteensa ympäristöasioiden kehittämiseksi, esimerkiksi energian säästöä, veden käyttöä, materiaali- ja tarvikevalintoja ja hyötykäyttöä • vertailee aktiivisesti kohteensa jätehuollon kehittämistä koskevia vaihtoehtoja • neuvoo asiakasta tai kohteen henkilökuntaa oma-aloitteisesti ympäristöasioissa • neuvoo oma-aloitteisesti asiakasta tai kohteen henkilökuntaa jätteen lajittelussa ja kierrätyksessä • selvittää ja tunnistaa asiakaskohteessa tai työalueellaan syntyvät jätteet • kerää, lajittelee, pakkaa ja merkitsee jätteet huolellisesti • vie jätteet turvallisesti ja asianmukaisesti sovittuun jätteenkeräyspisteeseen • huolehtii omalta osaltaan asianmukaisesti jätteiden välivarastoinnista • huolehtii tarvittaessa kohteensa tai työalueensa jätehuoltoon liittyvien asioiden dokumentoinnista ja raportoinnista • huolehtii vastuullisesti omalta osaltaan keräysvälineiden tai lajitteluastioiden riittävydestä, puhtaudesta ja merkinnöistä • huolehtii oma-aloitteisesti lajittelupisteiden ja jätehuoltotilojen siisteydestä ja järjestyksestä • työskentelee suunnitelmallisesti ja joutuisasti • arvioi kriittisesti oman työnsä ympäristövaikutuksia ja löytää keinoja toteuttaa ympäristöä säästäviä työskentelytapoja • arvioi omaa työsuoritustaan ja löytää siitä kehittämisen kohteita.
<p>Työergonomia ja turvallinen työskentely</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee ympäristönhuoltopalvelutehtävät siten, että elimistö kuormittuu mahdollisimman vähän • keventää työtään käyttämällä hyödyksi työhön soveltuvia jätteiden kuljetusvälineitä • käyttää taakkojen nostoissa oikeaa tekniikkaa ja tarvittaessa apuvälineitä • rytmittää ja tauottaa työtään niin, että elimistö palautuu kuormituksesta • noudattaa jätteiden käsittelyssä johdonmukaisesti jätehuoltomääräyksiä sekä asiakkaan ja työnantajan ohjeita

	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työntekijän työsuojeluvuorotteita sekä työnantajan ja asiakkaan turvallisuusohjeita • tekee työnsä turvallisesti ja huolehtii vastuullisesti muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta • tiedottaa asiakasta tai työntekijää ennakoivasti mahdollisista vaaratilanteista • käyttää tarkoituksenmukaisia suojaimia, ja puhdistaa ja huoltaa ne käytön jälkeen asianmukaisesti • hallitsee hätäensiavun ja työturvallisuusosaamisen • selvittää hätäpoistumistiet ja osaa toimia hätä- ja poistumistilanteissa pelastussuunnitelman mukaisesti.
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tekemällä aidoissa työympäristöissä ympäristön-huoltopalvelutehtävissä. Hän vertailee erilaisia vaihtoehtoja kohteen ympäristöasioiden ja jätehuollon kehittämiseksi sekä neuvoo asiakasta tai kohteen henkilökuntaa ympäristöasioissa, jätteiden lajittelussa ja kierrätyksessä. Hän huolehtii jätteiden keräyksestä, lajittelusta ja viemisestä jätteenkeräyspisteeseen jatkokuljetusta varten.

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon tutkintotilaisuudet ovat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työtehtävissä todellisessa työympäristössä.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa sekä antavat siitä kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittaja voi täydentää osaamisensa osoittamista tutkintosuorituksen aikana suullisesti ja mahdollisesti kirjallisesti syntyvillä itse tuottamillaan dokumenteilla, jotka arvioituina ovat osa hänen arviointiaineistoaan.

3.12 Yrittäjänä toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- toimia oman erikoisalansa yrittäjänä.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa toimia oman erikoisalansa yrittäjänä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Omien yrittäjävalmiuksien arviointi	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tarkastelee ja kuvaa realistisesti ja kriittisesti omat ominaisuutensa ja elämäntilanteensa yrittäjänä toimimisen kannalta • arvioi yrittäjänä toimimiseen liittyvät henkilökohtaiset hyödyt ja riskit • arvioi asiantuntijoiden näkemyksiä hyödyntäen oman ammatillisen osaamisensa riittävyttä • arvioi toimialaan, kilpailutilanteeseen ja sidosryhmiin liittyvää osaamistaan • hyödyntää mahdollisuuksien mukaan kaikilta elämän aloilta saattavia yhteyksiä yrittäjänä toimimisessa • arvioi asiantuntijoiden näkemysten avulla verkoston hyödyntämismahdollisuudet ja riskit oman yritystoiminnan kannalta.
Liikeidean täsmentäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yrityksen tuotteet ja palvelut nyt ja lähitulevaisuudessa • kartoittaa mahdolliset asiakkaat ja heidän tarpeensa nyt ja lähitulevaisuudessa • valitsee perustellusti kohderyhmät omille tuotteille ja palveluille • tuotteistaa omat tuotteensa ja palvelunsa • määrittelee yritystoimintansa tarvitsemat fyysiset, taloudelliset ja henkiset resurssit asettaen ne tärkeysjärjestykseen • laatii täsmennetyn liikeidean omalle yritystoiminnalleen tekemiensä arvioiden ja valintojen mukaisesti.
Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon lainsäädännön asettamat vaatimukset omalle yritystoiminnalleen • vertailee mahdollisia eri yritysmuotoja riskeineen, vastuineen ja velvoitteineen • valitsee laatimansa liikeidean kannalta perustellusti sopivimman liiketoimintamallin • kuvaa valitsemansa asiakasryhmät ja markkinointikanavat

	<ul style="list-style-type: none"> • tuotteistaa omat tuotteensa ja palvelunsa suhteessa valitsemiinsa asiakasryhmiin ja markkinointikanaviin • laatii yritykselleen realistisen rahoitus suunnitelman • laatii liiketoiminnalleen realistisen tulosbudjetin • kuvaa yrityksen taloushallinnon järjestämisen • laatii tekemiensä ratkaisujen perusteella kirjallisen liiketoimintasuunnitelman • arvioi ja pohtii liiketoimintasuunnitelmansa toteutumismahdollisuuksia.
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa laatiessaan yhdessä eri alojen asiantuntijoiden kanssa yritykselleen liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman.

Yrittäjyyssalan asiantuntijat arvioivat havainnoimansa liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman laadintaprosessin ja näihin liittyvän aineiston (kirjallinen kuvaus liikeideasta ja liiketoimintasuunnitelma) sekä niiden toteuttamiskelpoisuuden. Arvioinnissa otetaan huomioon myös se, miten liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma vastaavat tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia ja arvioinnin kohteita ja kriteerejä. Arvioinnit kirjataan arviointilomakkeille. Tutkintotilaisuuksien arviointilomakkeet ja täydentävät asiakirjat kootaan arviointiaineistoksi.

3.13 Muun ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa

Laitoshuoltajan ammattitutkintoon voidaan sisällyttää valinnaisena tutkinnon osana yksi tutkinnon osa muusta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta. Todistuksen tutkinnon osan suorittamisesta antaa kyseisestä tutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta. Puhdistuspalvelualan tutkintotoimikunta tunnustaa tämän tutkinnon osan osaksi laitoshuoltajan ammattitutkintoa todistuksen perusteella.

Liite

Laitoshuoltajan työn kuvaus

Laitoshuoltaja tekee vastuualueensa asiakaskohteessa palvelusopimukseen kuuluvia ylläpito- ja perussiivoustöitä sekä muita palvelutehtäviä itsenäisesti, asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti. Hänen työhönsä kuuluu myös asiakaskohteen siivous- ja muiden palvelutöiden suunnittelua sekä oman työn kehittämistä. Hän arvioi ja kehittää omaa ammattitaitoaan ja ylläpitää toimintakykyään. Hän toimii työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaisesti.

Laitoshuoltajan työ edellyttää monipuolista ammattiosaamista. Laitoshuoltaja hallitsee puhtauden keskeiset periaatteet ja käytännön siivoustyön. Hän vastaa omalta osaltaan asiakaskohteen viihtyisyydestä ja tarkkailee kiinteistön kuntoa. Hän tuntee erityyppisten toimitilojen ja asiakaskohteiden toimintaan liittyvien palvelujen laatuvaatimukset. Laitoshuoltaja työskentelee yhteistyössä asiakkaan, työyhteisön jäsenten ja muiden ammattiryhmien kanssa. Hän opastaa ja ohjaa tarvittaessa työntekijää tai työssäoppijaa alueensa työtehtäviin. Palvelutyössä häneltä edellytetään oma-aloitteisuutta, vuorovaikutus-, viestintä- ja asiakaspalvelutaitoja, kielitaitoa sekä kykyä toimia yhteistyössä eri kulttuurien edustajien kanssa. Lisäksi työssä tarvitaan sopeutumiskykyä sekä ongelmanratkaisu- ja päätöksentekotaitoja.

Laitoshuoltaja on puhdistuspalvelualan moniosaaja, joka työskentelee erityyppisissä toimintaympäristöissä, asiakaskohteissa ja työtiimeissä, esimerkiksi hotelleissa, kiinteistösiivouksessa, liikennevälineiden tai liikuntakohteiden siivouksessa, oppilaitoksissa, päiväkodeissa, sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksissa, teollisuudessa sekä toimisto- ja virastokohteissa. Laitoshuoltajan työhön voi kuulua myös asiakkaan tarpeiden mukaisia muita palvelutehtäviä, jotka hän yhdistää siivouksen oheen joustavaksi palvelukokonaisuudeksi. Muut palvelut voivat olla ateriapalveluja, erityissiivouspalveluja, hoivalaitos- ja sairaalahuolto- palveluja, avustamista ja huolenpitoa, huonekasvien huoltoa, tekstiilien huoltoa tai ympäristönhuoltopalveluja.

Laitoshuoltaja voi toimia yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

Painettu
ISBN 978-952-13-5470-0
ISSN 1798-887X

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-5471-7
ISSN 1798-8888

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
www.oph.fi
www.oph.fi/nayttotutkinnot
www.oph.fi/nayttotutkintojen_perusteet